

Prese un informācija

Eiropas Savienības Tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 72/20
Luksemburgā, 2020. gada 11. jūnijā

Spriedums lietā C-88/19
Alianța pentru combaterea abuzurilor/TM u.c.

Dzīvotņu direktīvā paredzētā atsevišķu dzīvnieku sugu stingra aizsardzība ir attiecināma arī uz sugas īpatņiem, kas ir atstājuši savu dabisko dzīvotni un atrodas cilvēku apdzīvotās teritorijās

Tādējādi ciematā sastopama vilka sagūstīšana un transportēšana var būt pamatota tikai tad, ja kompetentā valsts iestāde attiecībā uz šīm darbībām ir piemērojusi atkāpi

Spriedumā *Alianța pentru combaterea abuzurilor* (C-88/19), kas pasludināts 2020. gada 11. jūnijā, Tiesa lēma par Direktīvas 92/43 par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību ¹ (turpmāk tekstā – “Dzīvotņu direktīva”) 12. panta 1. punktā paredzētās atsevišķu dzīvnieku sugu stingras aizsardzības sistēmas teritoriālo piemērojamību. Šajā ziņā **Tiesa apstiprināja, ka šī stingras aizsardzības sistēma, kas paredzēta attiecībā uz minētās direktīvas IV pielikuma a) daļā uzskaitītajām sugām, piemēram, vilku, ir piemērojama arī sugas īpatņiem, kas ir atstājuši savu dabisko dzīvotni un atrodas cilvēku apdzīvotās teritorijās.**

2016. gadā dzīvnieku aizsardzības apvienības darbinieki kopā ar veterinārārstu bez iepriekšējas atļaujas sagūstīja un transportēja vilku, kas mēdza ierasties kāda Rumānijas ciemata iedzīvotāja dzīvesvietā, kura atrodas starp divām lielām saskaņā ar Dzīvotņu direktīvu aizsargājamām teritorijām. Tomēr sagūstītā vilka transportēšana uz dabas rezervātu nenotika tā, kā bija paredzēts, un tam izdevās iebēgt netālu esošajā mežā. Sūdzība krimināllietā tika iesniegta par pārkāpumiem saistībā ar vilka sagūstīšanu un transportēšanu neatbilstošos apstākļos. Šajā kriminālprocesā iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Dzīvotņu direktīvas aizsargājošie noteikumi ir piemērojami savvaļas vilku sagūstīšanai aglomerācijas nomalē vai administratīvi teritoriālas vienības teritorijā.

Tiesa vispirms atgādināja, ka Dzīvotņu direktīvas 12. panta 1. punkta a) apakšpunktā dalībvalstīm ir noteikts pienākums veikt nepieciešamos pasākumus, lai aizsargājamo dzīvnieku sugām “to dabiskās izplatības areālā” izveidotu stingras aizsardzības sistēmu, aizliedzot minēto sugu īpatņus jebkāda veida apzinātu sagūstīšanu vai nonāvēšanu “savvaļā”.

Attiecībā uz šī apzinātas sagūstīšanas vai nonāvēšanas aizlieguma teritoriālo piemērojamību Tiesa norādīja, ka attiecībā uz tādām aizsargājamām dzīvnieku sugām, kurām tāpat kā vilkam ir plašs izplatības areāls, jēdziens “dabiskās izplatības areāls” ir plašāks nekā ģeogrāfiskā teritorija, kurā raksturīgie fizikālie vai bioloģiskie faktori ir svarīgi, lai šo sugu īpatņi varētu dzīvot un vairoties, un tādējādi šis areāls atbilst ģeogrāfiskajai teritorijai, kurā attiecīgā dzīvnieku suga savas dabiskās uzvedības ietvaros dzīvo vai izplatās. No tā izriet, ka Dzīvotņu direktīvas 12. panta 1. punktā paredzētā aizsardzība neparedz ierobežojumus vai robežas un tādējādi aizsargājamās dzīvnieku sugas savvaļas īpatnis, kas atrodas netālu no cilvēku apdzīvotām teritorijām vai šajās teritorijās, šķērsojot šādas teritorijas vai barojoties ar cilvēka radītiem resursiem, nevar tikt uzskatīts par dzīvnieku, kurš ir atstājis savu “dabiskās izplatības areālu”. Šo interpretāciju apstiprina Konvencijas par migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu aizsardzību ² 1. panta 1. punkta f) apakšpunktā ietvertā definīcija, saskaņā ar kuru jēdzienā sugas “areāls” tiek ņemtas vērā visa veida teritorijas, kuras šķērso šī suga.

¹ Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (OV 1992, L 206, 7. lpp.).

² Konvencija par migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu aizsardzību, kura parakstīta Bonnā 1979. gada 23. jūnijā un Kopienas vārdā noslēgta ar Padomes Lēmumu 82/461/EEK (1982. gada 24. jūnijs) (OV 1982, L 210, 10. lpp.).

Līdz ar to Tiesa uzskata, ka Dzīvotņu direktīvas 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta formulējums, ar kuru ir aizliegta aizsargājamo sugu īpatņu apzināta sagūstīšana vai nonāvēšana "savvaļā", neļauj izslēgt cilvēku apdzīvotas teritorijas no šīs tiesību normas aizsardzības jomas. Termina "savvaļā" izmantošanas mērķis ir tikai precizēt, ka šajā tiesību normā paredzētie aizliegumi ne vienmēr ir piemērojami sugas īpatņiem, kas likumīgi tiek turēti nebrīvē.

Interpretācija, saskaņā ar kuru Dzīvotņu direktīvas 12. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzētā aizsardzība neietver ne ierobežojumus, ne stingras robežas, arī ļauj sasniegt minētās tiesību normas mērķi. Proti, runa ir par attiecīgo sugu aizsardzību ne tikai atsevišķās, šauri noteiktās vietās, bet arī par to sugas īpatņu aizsardzību, kuri dzīvo savvaļā vai dabā un kuri tādējādi nodrošina noteiktas funkcijas izpildi dabiskajās ekosistēmās. Šajā ziņā Tiesa turklāt ir norādījusi, ka daudzos Savienības reģionos, kā tas ir šajā lietā, vilki dzīvo cilvēku apdzīvotās teritorijās, jo šo teritoriju antropizācija arī ir izraisījusi vilku daļēju pielāgošanos šiem jaunajiem apstākļiem. Turklāt infrastruktūras attīstība, nelikumīga mežizstrāde, lauku saimniecības un noteiktas ražošanas darbības ir veicinājušas spiedienu uz vilku populāciju un tās dzīvotni.

Līdz ar to Tiesa secināja, ka pienākums stingri aizsargāt aizsargājamās dzīvnieku sugas ir attiecināms uz ikvienu šo sugu "dabiskās izplatības areālu" neatkarīgi no tā, vai tās atrodas to parastajā dzīvotnē, aizsargājamās teritorijās vai cilvēku apmetņu tuvumā.

Attiecībā uz tādu situāciju pārvaldību, kas var rasties, ja aizsargājamās dzīvnieku sugas īpatnis nonāk saskarsmē ar cilvēkiem vai to īpašumu, it īpaši konfliktiem, kas izriet no cilvēku veiktās dabas teritoriju izmantošanas, Tiesa turpinājumā atgādināja, ka dalībvalstīm ir jāpieņem pilnīgs tiesiskais regulējums, kurā saskaņā ar Dzīvotņu direktīvas 16. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktu var būt ietverti pasākumi, kas paredzēti, lai novērstu nopietnu kaitējumu, jo īpaši labībai vai mājlopiem, vai pasākumi, kas veikti veselības aizsardzības un sabiedrības drošības interesēs, vai lai obligāti ievērotu citas sevišķi svarīgas sabiedrības intereses, tostarp sociāla vai ekonomiska rakstura intereses.

Tādējādi Tiesa apstiprināja, ka tāda aizsargājamās dzīvnieku sugas īpatņa kā vilks sagūstīšanu un transportēšanu var veikt tikai tad, ja kompetentā valsts iestāde saskaņā ar Dzīvotņu direktīvas 16. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktu ir piemērojusi atkāpi, pamatojoties tostarp uz sabiedrības drošības apsvērumiem.

ATGĀDINĀJUMS. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ļauj dalībvalstu tiesām to tiesvedības ietvaros uzdot jautājumus Tiesai par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Tiesa neiztiesā strīdus, ko izskata valstu tiesas. Valsts tiesai ir jāatrisina lieta saskaņā ar Tiesas nolēmumu. Šis nolēmums līdzīgā veidā ir saistošs citām valstu tiesām, kurām ir jāatrisina līdzīgas problēmas.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

[Pilns sprieduma teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127